

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 3 • SAYI: 4

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKCE

30 EYLÜL 2023 CUMARTESİ

AÇTIĞIN ÇIĞIRDA YÜRÜYECEĞİZ GEZGİN YÜREK...

ZEKİ OĞUZ

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- İBRİKÇİ BAŞI
- SADIK GÖKCE
- BİR SEMPOZYUMUN ARDINDAN: ÇUMRA İZLENİMLERİ
- PROF. DR. MEHMET SERHAT YILMAZ
- RAHMET OLSUN KURANLARA
- AHMET GÖK
- ZEKİ OĞUZ
- M. YAVUZ ÇOLAK
- HİKMET BERBEROĞLU
- SEDAT ULUPINARLI
- SELAM
- AHMET BUHARİ
- ÇUMRA'DA TARIM BAYRAMI VE 3. ÇUMRA SEMPOZYUMU
- ANUŞ GÖKCE
- KERPiÇ
- METİN EREN
- LACİVERT SENFONİ VE ANNEM
- UĞUR KÖFE
- DÜNYAYI KURTARACAK ÇUMRA GENÇLİĞİNE...
- ELİFE MISRAL

İBRİKÇİ BAŞI

Geçen gün bundan yıllarca önce dinlediğim bir fikrayı hatırladım. Niçin hatırladım bil-

miyorum ama hatırlama geliverdi işte... İbrikçi Başı hikayesi. Belki bir çoğunuz biliyorsunuzdur bu hikâyeyi. Olsun ben yine de anlatmak istiyorum.

Adamın birisi çok sıkışır, acilen tuvalet ihtiyacını karşılaması gereklidir. Hemen yerini iyi bildiği bir tuvalete yönünü çevirir koştura koştura gider. O dönemde tuvaletlerde çeşme yoktur, ibrik kullanılmaktadır. Adam önüne gelen ilk ibriği kapığı gibi içeriye doğru koşturur. O sırada bir ses "Hop hemşerim nereye?" diye seslenir.

Adam arkasına döner bakar: İri yan bir adamdır kendisine seslenen. O sıkışık hali ile "Ne var, bir şey mi oldu?" diye sorar. İri yan adam "Ben burada eşşek başı mıyım? Hangi ibriği alacağımı bana soracaksın. Şimdi aldığım o ibriği bırak" der. Sonra başka bir ibrik uzatarak "Al bunu kullan" diye adama verir.

Şimdi bu işin siyasetini yapmayacağım. Sadece tuvaletlerde çeşmenin olmadığı dönemlerde evlerde de çeşme yoktu. O zamanlar evlerde temizlik için kullanılan sular ibriğe doldurulurdu. İşte bu ibriğin hikayesini anlatmaya çalışacağım.

O dönemlerde bizim temizlik için kullandığımız iki ibriğimiz vardı. Birisi biraz büyüktü, diğeri ise iki litre kadar su alan küçük bir ibrikti. İkisi de bakırdı. Küçük ibriği tuvalette kullanıyorduk. Bunun yeri bahçede bulunan tulumbanın hemen yanı idi. Tuvalete gidip ibriğin içinde bulunan suyu kullanan kişi tuvalet çıkışı ibriği tulumbadan çektiği su ile tekrar doldurur tulumbanın yanına tuvalete gidecek kişinin görebileceği bir konumda bırakırdı.

İkinci ibrik ise el ve yüz yıkamada kullanılırdı. Tabii ki yaz aylarında bizler el ve yüz yıkama işlemini direk tulumbanın önünde çektiğimiz su ile yapardık. İbriki babam abdest almada kullanırdı.

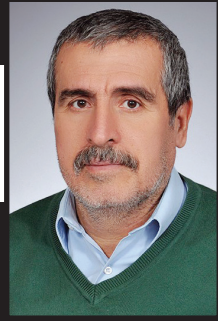
Bu ibrik de diğeri gibi sürekli dolu tutulurdu. Babam abdest almak için kalktığında hemen kapının arkasında duran yer örtüsü ve bakır leğen kapılır, örtü yere senilir leğen de örtünün üzerine konulurdu. Bu işte amaç halı ıslanmasıydı. Sonra ibriği alır yavaş yavaş ibriğin ağzından (ülüğünden) suyu dökerdik. Su biraz fazla dökülürse babam eli ile ibriğin ülüğünü hafifçe yukarıya doğru kaldırırdı. Sıra ayakların yıkanmasına gelince... İşte orada bizim su dökme görevimiz sona ererdi.

Babam ibriği elimizden alır, kendisi suyu azar azar dökerek ayaklarını yıkardı. Ayaklarını yıkadığı sırada bize su döktürdüğünü hatırlamam. Bunu niçin yaptığını hiçbir zaman sormadım babama. Mutlaka kendince geçerli bir sebebi varmıştır. Belki de ayağa su dökme işini bir türlü kölelik veya hizmetçilik olarak gördüğü için bu işi bize yaptırmamıştır. Yirmi bir sene önce rahmetli olan babama bunun nedenini sormak için çok geç kaldım. Şimdi ise her evde çeşme var ve abdest alırken öyle idareli falan da kullanmıyoruz suyu. Eski insanların abdest almak için bir haftada kullandıkları suyu biz bir defada kullanıyoruz.

Su israfının önlenmesi için yine ibrik dönemine geçip başına bir ibrikçi başı mı koysak? Yoksa bu israfın öntü alınmazsa bir süre sonra susuz kalacağız.

SADIK GÖKCE

sadikgokce@hotmail.com

BİR SEMPOZYUMUN ARDINDAN: ÇUMRA İZLENİMLERİ

**PROF. DR. MEHMET
SERHAT YILMAZ**

30 Ağustos - 2 Eylül 2023 tarihleri arasında "III. Çumra Sempozyumu" düzenlendi. Bir ilçe ölçeğinde başarılı ve verimli bir faaliyet olduğu kanaatini taşıyorum. Sempozyumlar akademik anlamda bilmediklerimizi öğrenmek ve yeni konuları tespit etmek, bulup çıkarmak açısından önemli olduğundan bu sempozyumu da Çumra'nın geleceği açısından çok önemsiyorum. Bu ve benzer etkinliklerin tertip edilmesinde elbette kaymakamlıklar ve belediyelerin destek ve katkısı çok önemli, bir de yerel araştırmacıların, halkın desteği olduğu zaman ortaya güzel neticeler çıkıyor. Çumra'da da Belediyemizin desteğini hep yanımızda hissettik, üstelik sivil toplum kuruluşlarının desteği de sempozyuma renk ve ahenk kattı.

Sempozyum açılış tarihi Anadolu'nun Türk ve İslamlaşmasında önemli bir yeri, fetih ve zafer ayında Malazgirt Zaferi ve Türkün Anadolu'da hürriyetine, istiklaline mesnet olan 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 101. yıldönümüyle taçlanmış oldu, çifte bayramlar yaptık. Sultan Alpaslan'dan başlayıp kurtuluşa erişmemizi sağlayan Cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, onların manevi şahsiyetlerinde şehit ve gazilerimizi de andık... Dokuz bin yıllık tarihe dayanan Çatalhöyük yerleşimi ve tarım mirasının gölgesinde Çumra Tarım ve Hayvancılık Bayramı da aynı tarihlerde gerçekleştirilmiş oldu.

Sempozyumun amacı, bilimsel olarak Çumra'nın potansiyelini tespit etmek, çeşitli alanlarda tespit ve öneriler geliştirmektir. İlçenin zenginliklerinin sanatkârının, bilim insanlarının, kültürünün, tarihi değerleri-

nin, coğrafi ve toplum yapısına uygun özelliklerinin, iktisadî hayatının öne çıkarılması üzerineydi, bütün bunlar Çatalhöyük ile birlikte değerlendirilmeli, ilçenin geleceği ve yerel kalkınması birlikte işe koşulmalıydı.

Geçmişte daha çok bayramlar dolayısıyla baba ocağı ziyareti için geldiğim Çumra'ya bu defa akademik bir etkinlik için geliyordum. Haymana Sempozyumu, İnebolu Sempozyumu gibi ilçelerimizin düzenlediği programlara katılmıştım, fakat bu kez bir başka heyecan içerisindeydim. Çocukluğumun ve ilk gençlik yıllarımdan geçtiği bu muhitte bulunmak atılan her adımda, göze çarpan her bir nesnede geçmişini hatırlayıp yâd etmek, eski arkadaşları görmek sempozyumun tabii bir hediyesiydi. Oturumlarda konu başlıkları ve tebliğler hep geçmişle olan bağı hatırlatıyordu. Örneğin Çumra'da su konusunun geçtiği oturumda Çarşamba Çayı ifadesi, beni Demirköprü'ye Birkavak'a, Bük'e aldı götürüverdi. O zamanlar neredeyse her yıl içimizden birisini yutan, alıp götüren Çarşamba Çayı'nda zor anlar da yaşayarak öğrenmiştik yüzme-yi... Hele oturumların yapıldığı mekân olan Çatalhöyük Kültür ve Sanat Merkezi eskiden Odun Pazarı olarak biliniyordu. Oradaki oduncularda iki yüz eli, beş yüz veya bir ton olarak ayrılmış odunları balta oduncudan almak üzere pazarlık usulüyle kırar, harçlığını çıkarırdık. Kalabalı denilen oduncu da bunlardan birisiydi. Her ne kadar budaklı odunları kıramazsanız hızarda keserim sözünü almış olsak da kırar-

* Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanı, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Bilim Kurulu Aslı Üyesi

madığımız parçaları çocukça bir davranışla odunun altına saklamamız bu güne, bir itiraf, bir hatıra olarak kaldı.

Sempozyum sırasında başkanı olduğum oturum "Çumra'da Turizm ve Spor" konuluymdu. Oturumu açarken bir özeleştirisi yaparak memleketim olan Çumra hakkında hiçbir çalışmamın olmadığına vurgu yapmış ve en kısa zamanda üzerime vazife bildiğim bir araştırma ile katkı sunmak istediğimi belirtmiştim. Bu bağlamda "Çumra Halkevi ve Faaliyetleri" konusunda çalışma yağmaya karar verdim. Çumra sevdalısı Sayın Mehmet Seviş Bey bu konuda tarafıma Halkevi'ne yapılan yardımları konu alan iki belge de gönderdi.

Sempozyumda Çumra'nın gelişmişlik seviyesinin ve gelişme potansiyelinin diğer ilçelere göre göreceli de olsa yüksek olduğunu gördük. 9000 yıllık bir tarihin üzerinde oturduğumuzu fakat bu tarihi mirastan yöre olarak çok fazla faydalanamadığımızıza şahit olduk. Çatalhöyük'ün turizm potansiyelini bildirilerde yakından dinledik. Tarımsal arazi bakımından çok yüksek bir orana sahip olan Çumra'mız köy ve mahallelerinin kuraklık ve su problemiyle karşı karşıya olduklarını gördük. Tarıma dayalı bir sanayi potansiyelinin olduğunu, yine tarımla birlikte hayvancılıkla bu hususun taçlandırılabilceğini dinlediğimiz akademisyenlerin dilinden yakından gözlemledik. Her şeyden evvel ilçemizde genç nüfus oranı yüksekti, bu değeriendirilmeliydi. Bu nüfus potansiyelinin doğru kararlarla uygun alanlara

yönlendirilmesi önem taşımaktaydı.

Sempozyumda çoğu yerde pek rastlayamayacağımız bir husus da şuydu. Geçmiş dönem belediye başkanlarımızı yan yana bir masada görmek, yaptıklarıyla yapamadıklarıyla Çumra'nın geleceği için fikirlerini düşünme ve eleştirilerini yakından takip edebilmek. Zeki Sayıcı (1994-1999), Mehmet Zeki Türker (1999-2004), Nasır Ersöz (2004-2009), Yusuf Erdem (2009-2014) ve 2020 yılında göreve gelen Av. Recep Candan'ı ilgiyle takip ettik.

Oturum sırasında "Halı ve Kilim Müzesi", bir "Etnografya Müzesi" ve "Tarım Ürünleri Müzesi" gibi önerilerim oldu. Bu faaliyetlerin kültürel iletişime katkı sunacağını gelişmenin iktisadi açıdan olmasının tek başına fazla bir önem taşımadığını sosyal ve kültürel kalkınmayla birlikte bir değer ve marka olunabileceğini bir sosyal bilimci olarak ifade ettim.

Çumra Sempozyumu vesilesiyle babamın elini öpme, eskimeyen dostlarla bir araya gelme ve Çumra'mızın yeni isimleri, yeni değerleriyle de tanışma imkânı buldum. Bilmediğimiz, ismini duyup da tanışmak nasip olmayan hemşehrilerimizle bir araya geldik. Çumralı epeyce akademisyen, bilim insanı olduğunu bu etkinlik vesilesiyle öğrenmiş oldum. Prof. Dr. Mevlüt Mülayim hocamızla, köylümüz olan Prof. Dr. Firdevs Güneş hocamızla tanıştım. Bu şahsiyetlerden biri diğeri şair Sayın Ahmet Gök oldu. Şairimizin ilk şiir kitabı, epeyce şiirinin içinden seçerek 100 kadar şiiri "Nara" isimli

bu kitapta toplamıştı. Çantamızı diğer hediye edilen kitaplarla da zenginleştirdik. Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu ve Çumra Belediyesi tarafından basılan, Sadık Gökce'nin eşi Anuş Gökce ile birlikte hazırladığı "Yaşayan Çumralı Şairler Antolojisi 2023" ve ayrıca "Geçmişten Günümüze Çumra" adlı kültür yayınına dağarcığımıza aldık. Sempozyumun renkli isimlerinden Sayın Mehmet Seviş de "Yazan Kalemlerden Bir Avuç Çumra", "Kitap Arası Aşklar" ve "Dam Üstünde Melekler" adlı eserlerini imzalayıp hediye etti. Geriye hayırlısıyla bildirilerin derlenip toparlandığı üçüncü sempozyum kitabının elimize ulaşması kaldı.

Sempozyum vesilesiyle Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu Başkanı Sayın Sadık Gökce ve Mustafa Yavuz Çolak, Sedat Ulupınarlı gibi kültür hayatına katkı veren değerli isimlerle tanışma, sohbet etme imkânı buldum. Topluluk yönetimi ve üyelerini de takdir etmek gerekir, çünkü zor ve gönüllülük isteyen bir göreve talip olmuşlar, Çumra'nın kültür ve sanat dünyasına katkı sunmaya, zoru başarmaya çalışıyorlar. Yolları açık olsun, faaliyetleri ve iştirakçileri günden güne artarak devam etsin.

Netice olarak; söz gider yazı kalır,

su gider kum kalır, izi kalır misali bu sempozyuma vesilesiyle bu düşüncelerimi kamuoyuyla, hemşehrilerimle paylaşma imkânı elde ettiğim için bahçıyarım. IV. Çumra Sempozyumunda görüşmek üzere diyorum. Sempozyumun tertibinde öncü olan ve başından sonuna kadar bütün oturumlara katılan, sorulara cevap veren, düşüncelerini bizlerle paylaşan Belediye Başkanımız Sayın Av. Recep Candan'a, Sempozyum Düzenleme Kurulu üyeleri Av. Recep Candan, Prof. Dr. Mevlüt Mülayım, Prof. Dr. Nurettin Bilici, Prof. Dr. Şaban H. Çalış, Mustafa Arslan, Mehmet Zeki Türker, Sadık Gökce, Sedat Ulupınarlı, Metin Eren ve Elife Yılmaz Mısral'a çok teşekkür eder, hasbi gayretleri için kutlarım. Programa katılan ve tecrübelerinin ışığında katkı sunan önceki dönem belediye başkanlarımıza da ayrıca teşekkür ederim. Bilgi şölenine destek veren Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu başkan ve üyeleri ve sivil toplum kuruluşlarına, katılım sağlayan, tebliğ sunan, görüş ve önerilerini bu vesileyle "Hep Birlikte Çumra" için Çumralılarla paylaşan bütün katılımcılara, teknik destek sağlayan arkadaşlarımla, sayılarının artmasını beklediğim sevgili gençlere teşekkür ederim.

RAHMET OLSUN KURANLARA

AHMET GÖK

Yüz yıl oldu biz bu yola çıkalı
Mustafa Kemal ve askerleriyle
Galip gelip kör talihi yıkalı
Mustafa Kemal ve askerleriyle

Kin akarken nefret nehirlerinde
Yurdumun kasaba, şehirlerinde
Burukluk marşlarda şiirlerinde
Mustafa Kemal ve askerleriyle

Son buldu yıllarca çekilen kahr
Düşanlık yeniden etmeden zuhur
On milyon insandık, altmış üç şehir
Mustafa Kemal ve askerleriyle

Şehidi, gaziyi anar Gök Ahmet
Geçmişî yâd eder okuyup rahmet
Cumhuriyet bize verilen kıymet
Mustafa Kemal ve askerleriyle
28. 10. 2022

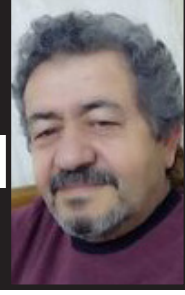
Açtığın Çığırda Yürüyeceğiz Gezgin Yürek...

ZEKİ OĞUZ

Çumra İlçe Tarım Müdürlüğünde çalıştığım yıllarda 'Konya Tarım Gazetesi' yayın hayatını sürdürüyordu. İlçemize ulaşan her sayısında ilk açıp okuduğum Zeki Oğuz'un gezi inceleme yazılarının yer aldığı 'Beldelerimiz' sayfası olurdu. Sade, yalın bir dille, akıcı bir üslupla kaleme aldığı yazılarından çok keyif alırdım. Birgün onunla aynı odada beraber çalışacağımı, köşesini bana devrederken "Seni bekliyordum Çolak, sayfamı sana emanet ediyorum, buna el verme denir usta çıkar ilişkisinde. Sana güveniyorum, başaracaksın" diyerek beni onurlandıracığını söyleseler inanamazdım.

Bir yıl beraber çalışmıştık. Emekliliğe hazırlanıyordu; her gün sabah göreve hazır gelir, hiç elinden düşürmediği fotoğraf makinesiyle, basın görevlilerinin tercih ettiği çokça cebi olan yelegeği ve arazide gezmeye uygun bot tipi ayakkabılarıyla enformasyon ekibimizin askeri gibiydi. İçinde notlarını aldığı ajandası, kalemi ve özel eşyalarını koyduğu çantası hep masa üstünde hazır olurdu. Görev esnasında dağlarda, yamaçlarda ardından yetişmek zordu, sıırım gibi adam denir ya hani imrenerek takip ederdim. Tanıdıklarım arasında hiç kimse onun kadar yürümemiştir bu dünyada, onu sıradışı çok özel bir doğa dostu haline getiren özelliği idi bu. Gezgin Yürek ona çok yakışan bir sıfattı.

Anadolu bozkırlarının insanı başta olmak üzere dağı taşı, çiçeği böceği, kurdu kuşu aklınıza gelen ne varsa fotoğrafladı, öykülerini dergilere gazete ve kitaplara yazıp bu dünyada üstüne düşeni yaptı. İz bırakmak, gönüllerde taht kurmak bu olmalı. Ekmeğini taştan çıkaran, alın teri ile sofralar kuran insanları; ezilen, horlanan, çile çekenleri arar bulurdu.

M. YAVUZ
ÇOLAK

Kiminin hikayesini yazar, kimini de bir romanın kahramanı yapardı. Köyünde çocukluk hatıralarını, şehirde zor geçen gençlik çağlarının anılarını, olgunluk döneminde sanatının zirvesine vardığı yıllarında bir yaşamın içine sığdırdığı hayat öyküsünü bazen okuduk bazen kendi ağzından dinledik.

Yoksulluğun, çaresizliğin iliklerine işlediği bir köylü çocuğunun gelenek göreneklerin baskın olduğu toplum hayatının içinde çobanlık, at çiftiyle rençberlik, iş bulduysa amelelik yaparak içinden çıkageldiği bir hayat kavgasıydı onunki. Koyun gütmüş, sığır çobanlığı yapmış, tek pulluklu at çiftiyle tarla aktarıp harmanda düğen sürmüş, bağ bozumları görmüş bir Anadolu kavruğudur o. Köşe yazılarına aktardığı hayatından kesitler sunduğu yazılarını okurken keşke bitmese derdim.

Okuma hevesi vardır içinde lakin hayatın önüne sıraladığı engeller vardır. Kesintiye uğrasa da hepsiyle başa çıkmak için Anadolu'nun yoksul tüm çocuklarının ortak kaderini yaşayacaktır. Feleğin çemberinden geçmek, sosyal hayatın içinde pişmek ve tunçtan bir heykele dönüşmek olmasa Zeki Oğuz bunları başarabilir miydi bilmiyorum.

Ayağında kara lastik pabucu, üstünde uygun olmayan bir kıyafetiyle gazetecilik mesleğine adım atışını dinlediğim bir konuşmacının anlattıkları içimi sızlatmıştı. Yanılmıyorsa Yeni Meram Gazetesinin yayına hazırlandığı salona dalıp gazeteci olmak istediğini söylediğinde kıyafetine bakıp ciddiye almamışlar ama editörün ona bir haber yaz bakalım senden gazeteci olur mu demesi üzerine yazdığı haber metni onun hayatını değiştirecektir. Kılık kıyafetini düzelt gel çalışırız seninle denince kültür sanat camiasının kapıları ona açılacaktır.

Zeki Oğuz'un her alanda olduğu gibi zorlu bir mücadele içinde geçecektir gazetecilik hayatı. Ardından özgür takılıp 'Çalı' dergisini çıkardığı onu hep bir yerlere savuran yılların sonunda soruşturmalara maruz kalıp mahpus hayatı yaşadığı seksen darbesinin damgaladığı kader mahkumları arasında yerini alır. Yakın arkadaşlarından Tahir Sakman onu tarif ederken "bizim gibi hayata soldan bakanların mücadelesi Konya'da hep zorlu geçer" demişti. Onun aykırılıklara sessiz kalmayan, sözünü sakınmayan duruşu hep başını ağrıtmış olsa da duruşunu hiç bozmayan bir insan olarak saygı duyduğum bir karakterdi.

Berber çalıştığımız bir yılın sonunda emekli olduktan sonra da kopmadık, 23 yıllık dostluğun anısına yazabiliyorum bu satırları. Yörüklerle olan sıkı dostluğu bizi en çok bir araya getiren sebepler arasındaydı. Benim çocukluk anılarımı dolduran konar göçer Sarıkeçili Yörüklerini o kültür sanat hayatının en verimli ça-

ğında tanımış, hayatının bir parçası haline gelecek kadar sıkı dostluklar kurmuş bir gezgindi. Ben Torosların çocuğuydum ama o Torosların sadık yâri gibiydi. Çok iyi anlaşmamız, ortak noktamız Torosların havası suyu, çiğdemi navruzu, ardıcı meşesinin adeta üzerine sindiği insanları var ya işte orası bizim gönül köşkü misafirhanemiz gibiydi. Kimin hanesine varsak, hangi karaçadıra konuk olsak bizi baş tacı eden Torosların insanı sofrasında yer açardı. Yarım dönüm bağı, birkaç keçisi veya tavuğu ya var ya yok ama kim olursa olsun kapısına gelen tanrı misafirini nimeti bilen Toroslar insanı şiir de yazdırır roman da yazdırır adama. Bunları bildiğinden midir, yük olurum düşüncesinden midir hep sırt çantası ağır olmuştur Zeki Oğuz'un. Kamp çadırını bir kuytuda kurar, ateşin başında düşlerini kurduğu tabiatın koynunda sabahlar, izini sürdüğü canlı cansız varlıkları objektifinden süzer kaleminden damıttırdı okuyucuya.

Berber gittiğimiz Yörük çadırlarında kadın kız çoluk çocuk herkesi tanırdı. Çocukların Zeki Dedesi olmuş, büyüklerinin de hoşuna gittiği için bazen onların da 'Dede' diye hitap ettiğini duyardım. Kızlara 'Cadım' diye seslenirdi, hiçbir Yörük kadınının ondan uzak durup soğuk davrandığını görmedim aksine baba şefkati duyar gibi sever sayarlardı. Aç mı tok mu diye sormadan sofraya kurmaya davranırlardı. Çadırın içinde her anı fotoğraflamaya çalışırken hiçbiri rahatsız olmazdı. Öyle güzel kaynaşmış defalarca ziyaretlerine varmış olmalı ki haneden biri gibi davranırlardı. Bir defasında yine beraber Guş Ali'nin çadırından başlayıp Hadim Taşkent ilçelerinde yaylalara ziyaret programı yapmıştık. Birgün önceden özellikle çocuklar için ne hediye götürebilirim diye alışverişe çıkmış, bolca çikolata şeker ve bisküvi çeşitleri ile bir çanta hazırlamıştım. Ziyaret edeceğimiz çadırlar için yolumuz üzerinde bulduğumuz sebze ve meyvelerden de takviye yapmıştık.

Fotoğrafları bizimle paylaşan
İrfan Çakır'a teşekkür ederiz.

Varışımızda ben hediyelerimi çocuklara verirken Zeki Oğuz da çantasını açıp kalem, boyama kitabı ve çocuk hikayeleri olan resimli kitapçıkları dağıtmaya başlayınca anladım ki onların gönlünü boşa fethetmemişti. Bazı ilkokul bitirecek yaştaki birkaç kız çocuğuna sırt çantası vermişti. Gözlerindeki pırlıltıyı tarif etmek zor, bir eksikliğimi daha ondan öğreniyor kara çadırın çocuklarının yiyeceklerden çok okul özlemi ile dolu olduklarını görmüştüm...

Zeki Oğuz ilk bahardan başlayarak kış mevsiminin geçit vermediği zaman dilimine kadar tüm İç Anadolu coğrafyasındaki özellikle köy hayatını adım adım takip eden bir gezgindi. Tabiatın kucağında belgesel çekimi yapan bir bilim insanı gibi dağları ovaları arşınlardı. Fotoğraflarına yansıyan hikayelerin bir kurgusu bir teması vardı. Kaç fotoğraf sergisi açtığını bilemiyorum ama artık herkesin tanıdığı bir sanatçıydı.

Tarihi mekanlar, artık unutulmaya yüz tutmuş demir döven meslek erbabının iş ocakları, halı kilim dokuyan yaşlı genç kadınların ıstar tezgâhları; semerci, kalaycı, bıçakçı atölyeleri onun uğrak yerleri olurdu. Şölene dönen bağ bozumu, pekmez kaynatma, üzüm kurutma sergileri fotoğraf ve yazılarını süsleyen özgün mekanlardı. O geleceğe haber uçuran bir ulak gibi her şeyi kayıt altına alan

çağımızın vakanüvisti diyebileceğim usta bir kalemdi.

Urfa başta olmak üzere Güneydoğu ve İç Anadolu bölgesinden sulu tarım merkezlerine çıka gelen tarım işçilerinin ilkel naylon çadırlardaki hayatını onun dışında merak edip yazan kimse görmemişim Zeki Oğuz'u tanıyana kadar. Emekçi çilekeş insanların hayatına hep dokunmak isterken, okuyucuya empati ve hayal kurduracak görsel ve yazılı bilgi belge sunardı. Benim memleketim Çumra onun en çok uğrak verdiği, deyim yerindeyse kesin sonuçlar aldığı özel laboratuvarı gibiydi. Yörügün, Türkmenin, Dağlı, Ovalı ve Göçmenlerin toplanma yeri olan kültürlerin harman edildiği yerleşim merkezi olarak yazacak çok konu bulduğu hazinesiydi adeta. Çumralılar olarak biz de onu çok sevip bağrımıza bastığımız bir kültür elçisiydi...

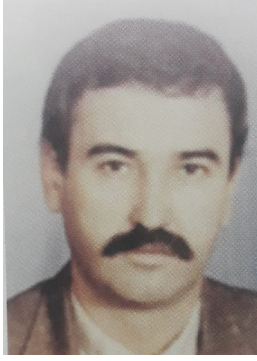
Ardından yazı yazıp seni anlatmak zormuş be usta; büyük bir boşluk bıraktın bir varmış bir yokmuş misali şu yalan dünyada. Seni ebedi aleme uğurlarken bir alıç ağacının gölgesinde 'keşke buraya yatırsalardı' dediğimi hatırlıyorum. Ananın babanın ayak ucunda toprağa verirken seni, sevenlerin hüznü dolu bakışları arasında Torosların özgür çocukları gezgin yüreği bir daha göremeyecekler ha derken yüreğimdeki acıyı hissettim... Ruhun şad olsun usta.

HİKMET BERBEROĞLU

Çumra'da 1977-1980 yılları arasında Belediye Başkanlığı yapan Hikmet Berberoğlu 25.10.1952 tarihinde Çumra'da dünyaya geldi. İlkokulunu Atatürk İlkokulunda ve Ortaokulu da Çumra Cumhuriyet Ortaokulunda okudu.

1966 yılında Kuleli Askeri Lisesini kazanan ve bu okulu başarıyla bitiren Hikmet Berberoğlu 1972 yılında okumaya devam ettiği Harp Okulunu bırakarak Üniversite sınavlarına katıldı. Eskiden beri hayali olan ve çok istediği Ankara Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümünü kazandı. Severek ve isteyerek okuduğu üniversiteden başarı ile mezun oldu.

Dönemin Ticaret Bakanı olan Ağah Oktay Güner'in bir süre özel kalem müdürlüğü görevini yapan Hikmet Berberoğlu 1977 yerel seçimlerinde Milliyetçi Hareket Partisinden aday olmuş ve Çumra Belediye Başkanı seçilmiştir. 25 yaşında Türkiye'nin en genç Belediye Başkanı olan Hikmet Berberoğlu Belediye Başkanlığı döneminde Çumra'nın sorunlarıyla ilgilenmiş ve kalıcı çözümler üretmeye çalışmıştır. Dönemin şartları çerçevesinde Çumra'nın ulaşım yollarının bakımı, su ve yağmur giderlerinin

SEDAT ULUPINARLI

bakım ve onarım işleri, Belediyenin araç parkının genişletilmeye çalışılması, imardaki sorunların çözülmeye çalışılması ve ulaşımındaki sıkıntıların hal edilmesi vb. konularda hizmet etmiştir.

11 Eylül 1980 yılında yapılan ihtilale kadar Belediye Başkanlığı yürüten Hikmet Berberoğlu 1983 seçimlerinde Anavatan Partisinden Milletvekili seçilmek için müracaat etmiş fakat adaylığı ihtilal gurubu tarafından veto edilip önu kesilmiştir. O yıllardan sonra Ankara'ya giden Hikmet Berberoğlu Ankara Mesken Sanayiinde Teknik Müdür yardımcısı olarak çalıştı. Oradan ayrılan Hikmet Berberoğlu Devlet Personel Başkanlığında Daire başkanı olarak görev yapmaya başladı. Bu görevi esnasında felç geçirdi ve emekliye ayrıldı. Evli ve iki çocuk babası olan Hikmet Berberoğlu 26 Haziran 1995 yılında vefat etmiştir.

SELAM (Çumra'ya)

Selam olsun!
Selam sana Tömtömün Düzü'ndeki ayrıntu!
Kol kola, gönül gönüle kaplamış da paylaşır-sın,
Nasıl da ayırım gözetmeksizin hayatı...
Gıpta ediyorum sana,
İmreniyorum.

Selam olsun!
Selam sana Peri Bibi ile yaşayan kara kedi,
Sevgiyle sunduğun o yaşama sevinci
Hayat veriyor insanlara, inan ki!
Gözlerimi diktim sana,
Öğreniyorum.

Selam olsun!
Selam sana Tıngır Emmi'nin topal torunu!
Bulduğun günü yaşarsın, düşünmeden ya-nrı,
Biriktirme, sahiplenme duygularını
Önemsememeyi şimdi tanıdım da,
Kıvraniyorum.

AHMET BUHARİ

Selam olsun!
Selam sana boz bulanık
akan Çarşamba Çayı,
Karşılık beklemeden, ölçüp tartmadan
Sularsın cömertçe o kıraç ova'yı,
Sırmna ermek için yöneldim de çağırna,
Tırmanıyorum.

Selam olsun!
Selam sana akkavağa tünemiş karkarga.
Sen olmasaydın orada,
Algılayamazdık beyaz baş güvercininin gü-zelliğini,
Haydi, söyle o güzelim şarkılarını
Buradayım de!
"Durma!" diyorum.

ÇUMRA'DA TARIM BAYRAMI VE 3. ÇUMRA SEMPOZYUMU

**ANUŞ
GÖKÇE**

Çumra, Ağustos sonu ve Eylül başında çok güzel etkinliklere sahne oldu. Bunlardan birisi 30 Ağustos'ta başlayıp, 1-2 Eylül'de son bulan ve 7 oturum ve 38 bildirin sunulduğu 3. Çumra Sempozyumu, diğeri yine aynı tarihte başlayıp ve aynı zamanda son bulan Tarım Bayramıydı.

Çumra Tarım Bayramı Sırçalı'da 30 Ağustos'ta açıldı. Firmalar bir gün önceden kendileri için ayrılan stantlara eşyalarını, makine ve araçlarını yerleştirdiler. Gıda firmaları büyük kazanlar kurarak hazırlıklarını tamamladı. Yörük hanımları bükme yapmak için çadırlarında yerlerini aldılar.

Biz de Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu olarak kendi standımızda yerimizi aldık. Sağımızda Afyon sucuklarının tanıtımını yapan bir firma solumuzda ise "Türk İllerinde Bir Güler Yüz Platformu" vardı. Türk İllerinde Bir Güler Yüz, isim çok güzel ve değerli geliyor değil mi? Şimdiden evet dediğinizi duyar gibi oluyorum.

"Türk İllerinde Bir Güler Yüz Platformu" Yalova'da mukim Ahmet Buhari Şahin ve arkadaşlarının oluşturduğu bir topluluktur. Amacı, Türk dünyasından ülkemize okumaya gelen fakir öğrencilere burs vermek. Daha çok bir devleti olmayıp da Türkiye'de konsolosluk ya da Büyükelçilik düzeyinde temsilcileri olmayan Türk topluluklarının öğrencilerine ev, yurt ve kırtasiye işleriyle, burs vermeye çalışıyor. Ahmet Buhari'nin eşi Meryem Hanım da onun en büyük destekçisi. Eşsiz çinileriyle, sabundan yaptığı çiçeklerle ve vazolarla destek veriyor. Zaman kısa yol uzun olduğu için çinilerini getirmemiş. Hollanda'da yaşayan ressam arkadaşlarının birkaç ebru tablosunu getirmiş. İki tanesi satıldı. Resam gelirini burs vermek üzere platforma bıraktı.

Ahmet Bey, Çumra'nın Batum (Beylerce) köyünden. Annesi bu köyden. Babası Buharalı. İlkokulu Atatürk İlkokulunda okumuş.

Ahmet Buhari ve Meryem Şahin çok candan kişiler. İlk defa görüşmemize rağmen birbirimize çabucak kaynaştık. Eve davet ettim, ama Ahmet Bey ve eşi Meryem hanım Çumralı arkadaşlarından fırsat bulup da hanemizi şenlendiremediler. Sağlık olsun, inşallah başka sergilerde birlikte oluruz.

Kültür-sanat Çumra'da öksüz ve yetim. Fuar alanları akşamları kalabalık olduğu halde Allah'ın bir kulu dönüp yüzümüze bakmıyor. Belediye Başkanı Recep Candan ve yanındaki ekip bizle ilgilendi bir de Kaymakam Muhammet Türkman, eşi ve çocukları. Kaymakam beyle ve hanımıyla epey sohbet ettik. Çumralı şair ve yazarların eserlerinin konulduğu, bir lise öğrencisinin kara kalem çalışmaları ve iki tane kâğıt katlama sanatıyla ilgili tablo vardı. Masaya yanaşan bazı gençler ilgili gibi görünerek kitaplara bakıyorlar, sonra da çekip gidiyorlar. Bazıları kitapların fiyatını soruyor, para ile olanı ellerinden bırakıyor, ücretsiz olandan birer tane alıyorlar.

Burada kazandığımız en büyük şey üç gencin kültür sanata ilgi duymaları oldu. Üçü de öğrenci. Biri kanun çalıyor. Biri üniversite sınavına girmiş, veterinerlik okumak istiyor. Biri de Bolu'da öğrenci. Veterinerlik isteyen çocuk oldukça yetenekli, hem güzel taklitler yapıyor hem de oyun yazıyor. Tiyatro, türkü ve parodi gibi etkinliklerle bizlere destek vereceklerini söylediklerinde dünyalar bizim oldu. İkişyle hâlâ irtibatımız. Kanun çalan bir daha gelmedi.

Karşı taraftaki stantlara öğleden sonra güneş vurduğu için oradaki görevliler bizden tarafa geliyorlardı. Bir epey sohbeti koyulaştırdık. Ahşap boyama yapan özel bir sanat evinin müteşebbis hanımefendinin sohbeti ve konuk severliği harikaydı. Biz çaycımızı Konya'da unuttuğumuz için kim-

seye çay ikram edemedik. Onlar her zaman hem bize hem de misafirlerimize çay ikram ettiler, yiyeceklerini bizlerle paylaştılar.

Tam karşımızda bir giyim firmasının eşantyon reyonu vardı. Önünde uzun bir kuyruk oluştu. Onun bir tarafında Çumra Halk Eğitim Merkezi'nin Çatalhöyük temalı heybe, kolan, halı ve kilimler ile çini tabak, vazo ve bardaklar sergileniyordu. Burası epey ilgi gördü, satış yapabildiler mi bilmiyorum ama halılar ve heybeler gençlerin dikkatini çekti. Eşantyon standının sağında ahşap boyama tepsi, vazo ve çeşitli süs eşyalarının sergilendiği bir stant vardı. İkinci güneşinin alınlarına vurmasıyla birlikte bizim yan tarafta "Türk İllerinde Bir Güler Yüz" yanındaki boş mekâna taşındılar. Hanımlar çok hamarat. Hem o kadar eşyayı oradan oraya taşıyorlar hem de hiçbir şeyin yerini şaşırıyorlar. Her şey yerli yerinde. Canları kahve istediği zaman hemen anında tür kahvesi hazır. Çayları zaten hiç eksik olmuyor. Misafirperverlikleri ve ikram etme huyları çok ileri. Tok olsan da illa bir şey yedirip içiriyorlar.

Tarım Bayramı ve Çumra Sempozyumu dolayısıyla iki etkinliğe gücümüz kalmayacağından her ayın ilk Cuma akşamı Çumra Kültür Sanat Topluluğunun hazırladığı Çatalhöyük Şiir Okumalarını da 30 Ağustos akşamına almıştık. O gün akşam çıkan sanatçının ardından bizim programımız başladı.

Şiir şölenimize Konya'dan Selçukya Derneğinin şairleri de katıldılar. Sunucumuz her zaman olduğu gibi Elife Mısral Yılmaz'dı. Tok ve etkileyici sunumuyla seyircileri canlı tutmayı başardı. Açılış ko-

nuşmasını Başkan Sadık Gökce yaptı ve Kul Remzi'ye ve onun şahsında Selçukya Derneğine teşekkür etti.

Program Mustafa Demir'in güzel bir Kafkas oyunuyla başladı. Seyirciler tarafından oyun çok beğenilmiş olacak ki uzun süre alkışlandı. Sunucumuz, şiir okumalarında bir Selçukya'dan bir Çumra Kültür Sanat şairlerine yer verdi.

Muammer Yapar güzel sesi ve yorumuyla iki güzel türkü okudu. Hareketli türküde Selçukya şairleri de coşarak sahnede oynadılar. İzleyicilere güzel bir gösteri sundular.

Merve Cura ve Mustafa Demir'in Kafkas oyunu profesyonel oyunculara taş çıkartacak nitelikteydi. Sunucumuz Elife Mısral Uğur Köfe, Halime Doğru, Nurettin Bilici, Ahmet Buhari Şahin, Ahmet Gök, Ahmet Yavuz, Mustafa Yavuz Çolak, Şaban Halis Çalış, Mehmet Seviş, Merve Cura birbirinden güzel şiirlerini bizlerle paylaştılar. Ben de 30 Ağustos olması münasebetiyle Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşını anlatan "30 Ağustos" şiirimi okudum.

İzleyiciler arasında Çumra Belediye Başkanı Recep Candan ve eşi, Yeni Gün Gazetesi sahibi Mustafa Arslan ve eşi Naziye Hanım da vardı.

Gecenin en ilginç şiiri Nurettin Bilici'nin şiiriydi. Şiirin birkaç dizesini Fransızca okudu. Fransa'da öğrenci iken sokaklarda dolaşırken sevgilisinden ayrılan bir şairin duygularını dile getiren bir şiir onda çok etki bırakmış. Bizler de Çumralı Kültür Sanat Topluluğu ve dinleyiciler olarak epey feyz aldık. Bilici, aynı şiirin devamını Türk-

çe okudu.

Her defasında bir sakarlık yaparım diye korkuyordum. Bu kez her hangi bir sıkıntı yaşamadım. Masama gelip oturduğumda dinleyicilerin tebrik etmesi beni çok sevindirdi. Özellikle Mustafa Arslan'ın masaya gelerek tebrik etmesi beni onurlandırdı.

Geceyi yine Muammer Yapar'ın hareketli türküleriyle kapattık.

Sadık beyle ikimiz tarım Fuarındaki standımıza geri döndük. Eşyaları topladıktan sonra evimize gittik. Böylece Tarım Fuarının I. Günü son buldu.

Tarım fuarının ikinci gününde Sabah oturumunda eşim Sadık Gökce'nin sunumu olduğu için standı öğleden sonra açtık. Çumra'da Kültür-Sanatın konuşulduğu oturum güzeldi.

Yine yan komşum Türk İllerinde Bir Güler yüz Platformunun değerli Başkanı Ahmet Buhari ve eşi Meryem Buhari güler yüzleriyle bizleri karşıladılar. Ahmet Buhari Sadık Bey'in konuşmasını öğleden sonra biliyormuş. Zamanı kaçırdığına çok esef etti. Meryem Hanım ise "Nerede kaldınız? Neredeyse sıkıntıdan patlayacaktım." dedi. Namaz vakitlerinde sağ olsun standı baktı. Eşim beni standı bıraktıktan sonra geri döndü. Çünkü o sempozyumda görevliydi.

İkindiden sonra standı gelen Sadık bey, "Öğleden sonraki oturum müthişti. Sunumların hepsi harikaydı; Prof. Dr. Hüseyin Akkaş'ın sunduğu konu çok daha harikaydı. Anuş hanım, müthiş bir oturumu kaçırdınız." dedi. Ben de tamam, zaten gündüzleri pek gelen giden olmuyor, ben de sempozyumdan sonra açarım dedim ve öyle de yaptım. Akşam Zeki Türker'le Prof. Dr. Hüseyin Akkaş standımızı ziyaret etti. Onlara çay ikram etme imkânımız olmadı ama komşumuz imdadımıza yetişti. Ahşap boyamadaki Hoca hanım ve yardımcıları demledikleri çaydan misafirlerimize ikram etti. Tabii ki biz çok mahcup olduk. Sol yanımızdaki stanttan Ahmet Bey de geldi ve bizler sohbeti koyulaştırdık. Fuar boyunca her akşam saat 11.00'e kadar standımızı açık tuttuk. Akşam ve öğle yemeklerini Yörük çadırından, dönerciden aperatif gıdalarla geçiştirdik. Akşamüzeri TORKU'nun mis gibi bisküvileri, kekleri görevliler tarafından tezgâhları dolaştırılarak ikram edildi.

İnsanlar bedava bir şey buldukları zaman oraya hücum ediyorlar. Gezenlerin elinde ya bir bardak ayran, ya bisküvi ve meyve suyu ya da patates kızartması. Üstelik yedikleri şeylerin ambalajlarını da yere atıyorlar. Sanki evlerinde yiyecek artıklarını yerlere atıyorlarmış gibi! Çevreyi, tuvaletleri çok hor ve pis kullanıyorlar. Millet hiç görmemiş gibi TORKU'nun patates kızartmalarını almak için uzun kuyruk oluşturdu. Keza karşımızdaki tekstil firmasının eşantıyon forma ve kupaları da öyle. İnsanlar itiş kakış bir şeyler almak için yarıştı. Görevliler malzeme yetiştiremediler.

Tarım bayramının üçüncü ve dördüncü günü standımızı ikindin saat 05.00'dan sonra açtık. O vakte kadar Sempozyumdaki bildirimleri takip ettik.

Sempozyumdaki bildirimler mükemmeldi. Tarım ve Su politikasının konuşulduğu oturumda eldeki verilerle önümüzdeki sene kullanılacak su miktarını şimdiden tükettik dediler. Konuşmacılar, yer altı sularının hızla çekildiğini, bundan 25 yıl öncesinde Çumra'da 2-3 metre derinlikten su çıktığını, şimdilerde ise 250-300m'den zor su çıktığını ifade ettiler. Bunun için az su isteyen bitkilere, özellikler yem bitkilerine yönelmeyi, büyükbaş hayvan yerine küçükbaş hayvan yetiştirmeyi tavsiye ettiler. Meralarımızı imara açmamayı ve etkili kullanmayı önerdiler.

Çumra Kültürünün masaya yatırıldığı oturumda Çumra'nın geçmişteki sinema kültürü, gazete ve dergi bayisinin faaliyetleri, çocukların çizgi roman ihtiyaçlarının giderildiği, fakir öğrencilerin dergi paraları biriktirmek için istasyonda nasıl çalıştıkları dile getirildi. Çumra Kültür ve Sanat Topuluğu Başkanı Sadık Gökce, çocukluğunda

şehirde iki sinemanın bulunduğunu, annesinin de hiçbir filmi kaçırmadığını, yazın kurulan yazlık sinemada parası olmayan çocukların ağaçlarının dalına çıkarak film seyrettiklerini söyledi. Şimdiki günlerde bir tiyatro ve halk oyunları ekibinin olmaması, sineması ve sergi salonlarının bulunmamasının şehirde büyük bir eksiklik olduğunu dile getirdi. Çumra için yayınları çıkmış Uğur Köfe'yi, Mustafa Yavuz Çolak'ı, Mehmet Seviş'i, Nadire Yetiş'i, Recep Öğütçü vs. yazar ve şairleri tebrik etti, Ağlayan Bayrak kitabının şairi Fethi Kadioğlu'nu rahmetle andı. Çumra Kültür ve Sanat topluluğunu tarafından çıkarılan 9 Bin Yıllık Çumra dergisinin ikinci cildini tamamladıklarını, bunları Belediye Başkanı Recep Can'dan tarafından kitap haline getirildiğini, Çumralı 30 şairden oluşan ve 89 şiirin yer aldığı bir antoloji çıkardıklarını, bunun da masrafının belediye tarafından karşılandığını belirtti. Büyükşehir ve Meram, Selçuklu ve Karatay Belediyelerinin desteğiyle bir Çatalhöyük kitapçığı çıkardıklarını da sözlerine ekledi. Mehmet Seviş de bir şehir kadar büyük olan Çumra'nın bir tiyatro binasının ve ekibinin kurulmasını çoktan hak ettiğini, haftada en az iki defa temsil verilmesi gerektiğini dile getirdi.

Çumra mimarisinin konuşulduğu toplantıda Çumra'nın göçmen evlerinin korunması, tarihi binaların korunması, yıkılmaya yüz tutmuş orijinal Çumra evlerinin aslına uygun olarak yenilenmesi, bir değer ifade etmeyen eski binaların yıkılmasını ve yerine tarihi Konya evleri model olarak alınarak dubleks bahçeli evlerin yapılması teklif edildi. Eski Belediye Başkanlarından Yusuf Erdem birbirine yakın köylerin birleştirilerek hayvanlar ve insanların bulunduğu ortak yaşama alanları oluşturmayı, Çumra'da modern bir şehircilik planı uygulanmasını teklif etti. Nurettin Bilici ise tarihi ve anıları olan binaların korunmasını, yıkılanların yerlerini yenisinin yapılmasını ve bir kültür vadisi projesi geliştirmeyi önerdi.

Son konuşmacı Çumra Belediyesi Başkanı Recep Candan ise otantik bir kültür vadisi oluşturacaklarını, burada Çumra'nın sembolü olmuş tarihi binaların bir maketlerinin kurulacağını, akua parkıyla dinlen-

me tesisleriyle, Çarşamba Çayı kanalının sağında ve solunda 50'şer metre genişliğinde yeşil alan ve sportif faaliyetlerin sürdürülebileceği tesislerin yapılmasına hız vereceklerini söyledi. Değiştirilen sokak, cadde, mahalle ve köy isimlerinin yeniden aslına dönüleceğini, Çumra'ya, bir müze, kütüphane, tiyatro kulübü, fotoğraf arşivi, Çumra sanayisini gelişmesi ve Konya ile entegrasyonu için çorak yerlerden arazi tahsis edeceğini, işçilerin rahat yaşamaları için sıcak suyuyla, bahçesiyle, doğal gazıyla modern bir şehircilik anlayışıyla toplu konutlar yapacaklarını ifade etti.

Akşam tekrar Sırçalı'daki standımıza geri döndük. Hava biraz bulutluysa da yağmur atıştırdı. Tabloları ve resimleri masanın üzerine koyduk, kitapları da masanın altında kolilere yerleştirdik. Su su diye isyan eden çiftçilerimizin sesini Cenab-ı Allah duydu, öyle bir yağmur verdi ki düğün salonundaki şemsiyelerin altına kendimizi zor attık. Yağmur zamanla doluya dönüştü. Çadırların içinden sel aktı. Her şey birbirine karıştı. Yaklaşık bir saat şemsiyelerin altında mahsur kaldık. Yağmur biraz hafifleyince çadırlarımıza koştuk. Ne varsa arabamıza yükleyip evin yolunu tuttuk.

Ne yazık ki Çumra bu suyu değerlendiremedi. Çünkü yağmur suyunu değerlendirecek, yer altında depolayacağı bir alt yapıdan mahrumdu.

Bir Tarım Bayramı da böyle bitti.

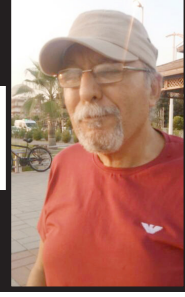
KERPİÇ

Eniştem Sabri usta Hüseyin amcamın ortanca oğlu Mehmet abimin getirdiği son harç kovanını odanın temeli için hazırladığı taşların üzerine döktü. Bir yandan, çamurun taşların arasındaki boşlukları doldurmasını, sonra yüzeyi örterek yaylılığını izlerken, bir yandan da kovanın dibinde kalan artık harçları malasıyla kazıyıp temelin üzerine silkeliyordu. Malayla son düzeltmeyi de yaptıktan sonra, "Gençler, artık odanın temeli bitti, mola verelim," dedi. Bunun üzerine, harç kovanını getiren Mehmet abim boş kovayı alıp harç yığınının önüne bıraktı, kovayı dolduran amcamın büyük oğlu Selahattin abimse elindeki küreği yere attı. Dinlenmek üzere, oradan sota bir yere uzaklaştılar. Anlaşılan sigara içeceklerdi. Biri on dört, diğeri de on sekiz yaşındaydı o zamanlar.

Sabri eniştem göz ucuyla, biten temele baktıktan sonra, "Çok şükür, bu iş de oldu" diye geçirdi içinden. Sonra bir yandan pantolonunun arka cebindeki sigarasını çıkarırken, ağır ağır yere çömeldi. Çakmağı çıkarmadığını hatırlayıp, hafifçe kaykıldı, pantolonunun yan cebindeki çakmağı aldı. Sigarasını yakıp, derin bir nefes çekti.

O dönemde "Çumra'nın en iyi sıvacısı kimdir?" diye bir soru sorulsa, birçok kişi tereddütsüz eniştemin adını verirdi. Sıvacı olarak tanınmasına rağmen, aynı zamanda iyi bir duvarcıydı da. İki oda bir mabeynden oluşan, kerpiçten yapılmış bir evleri vardı. Bu eve bir göz oda daha eklemeye ihtiyacı doğmuştu. Elinden de iş geldiği için, halamla birlikte bizim bahçeye bakan tarafa bir oda daha yapmaya karar vermişlerdi. Artık evin temel bitmişti. Böyle işlerde, eş dost ve akrabalar yardıma koşarlar: O yüzden ağır işleri yaşça büyük olanlar yapar, küçük işler de bize kalırdı. Ben altı yaşındaydım; elbet bana düşen bir iş de olacaktı.

Aradan birkaç gün geçmişti. Oda temelini orta yerine kerpiçler getirilmiş, dört tarafına ipler gerilmiş, temel kerpiç işlenecek duruma gelmişti. Selâhattin abim ve Mehmet abim harç hazırlayıp, münavebeli olarak harç kovanını taşıdılar. Amcamın küçük oğlu on iki yaşındaki Sebâhattin abim gerekli miktardaki kerpiçi ustaya yakın bir yere yığıldı. Benden bir yaş büyük olan

METİN
EREN

halamın oğlu Basri'nin ve benim görevim; usta, yani eniştem, "kuzu" deyince küçük kerpiçleri, halamın on yaşındaki büyük oğlu Salih Abimin görevi ise "ana" deyince büyük kerpiçleri enişteme uzatmaktı. Böylece, biz küçükler, boyumuzun yetiştiği yere kadar yardım ettik, duvar elimizin uzanamadığı kadar yükselince, işi büyükler bıraktık. Her tarafımız toza bulandı ama, olsun, o yaşlarda iş yapmak eğlence gibi geliyordu bize. Aslında böyle işlerde Osman amcamın oğlu Cavit de olurdu ama günlerden Pazar olduğu için Zühtü'yle birlikte, dayısının berber dükkânını temizlemeye gitmiş olmalıydı.

Duvar yükseldiği için artık bize iş kalmamıştı. Ama ben bazen evimizin bahçesinden, bazen de bizzat yanına giderek inşaatı gözliyordum. Bir ara eniştemin duvardan aşağıya topaca benzer bir şey sarktığını gördüm. Merak edip ne olduğunu sorduğumda, ona şakül (şakul) denildiğini duvarın, dik olup olmadığını ölçmeye yaradığını anlattı. Bir de su terazisi vardı. Düz bir yere konulunca su damlasının iki çizgi arasına geldiğini görmek çok hoşuma giderdi.

Kerpiçi, inşaatta kullanılan aleti edevatı bizzat yaşayarak, onlara dokunarak tanımak, şimdi düşündüğümde, insanın hayatını ne kadar zenginleştiriyormuş meğer. O yaştaki bir çocuk, sadece iş yapmaz, oyun da oynardı tabii. Bir yere ev yapılacaksa, ya yol kenarlarına ya da top oynadığımız arsaya kerpiçler yığılırdı. Top sahamız kerpiçlerle işgal edilince çok sinir olurdu ama elimden de bir şey gelmezdi. Varsın olsun, biz kerpiçlerle de oynayabilirdik. Büyük kerpiçlerin birini yatık birini dik koyduğumuz zaman, bir koltuk elde ederdik. Bu koltuklar bir araya getirilince sinema salonunda bulurduk kendimizi. Peki perde nerede? Arkadaşlardan birisi, akşam annesinden dayak yemeyi göze alarak, evlerinden bir yatak çarşafı getirmişti. Yeri biraz kazıp etrafını taş toprak doldurarak diktiğimiz sopaların kenarlarına çarşafı bağladığımız zaman, alın size bir sinema perdesi. Oyuncular? Çarşafın, yani sinema perdesinin arkasına geçerler, bir-

birleriyle dövüşür gibi ellerini, kollarını ve ayaklarını hareket ettirirlerdi. Çünkü dövüşlü filmler çok modaydı o zamanlar. Birisi sinemaya gidip gördüğü filmi anlatırken, ilk işimiz "Kaç tane dövüş vardı?" diye sormak olurdu. Peki, sinema makinesi nerede? Birisi evden alt üst demliği ile bir çaydanlık getirmişti. Onu da kerpiç koltuklarla oluşturduğumuz sinema salonunun arkasına koyduk. "Ne ilgisi var?" diyeceksiniz ama, biz çocuklar madem ki, o çaydanlığı sinema makinesi olarak hayal ettik, başka söze gerek var mı?

Sonunda inşaat bitti, halamlar yeni odalarına yerleştiler. Bu şekilde sekiz yıl geçti. Artık on dört yaşına gelmiştim. Halamlar eski evlerini yıkıp, yenisini yapacaklardı. Bu iş için de kerpiç kesilmesi gerekiyordu. Böylece kerpicin nasıl kesildiğini de gözleme fırsatı buldum. Bu iş için çorak tarlanın uygun bir yerinden toprak getirilmesi gerekiyordu. Bu toprağın, özelliği nedir, cinsi nedir? Bunu bilemem, ayrıca bu yazının ilgi alanına da girmiyor. Toprak, kerpiç kesilecek yere getirilir, samanla karıştırılır, çamurdan bir harç yapılırdı. Harç karma, işin en zevkli tarafıydı. Paçalan sıvayıp, yalınayak çamuru çığnemeyi çok severdim. Bazıları bu işi çizmelerle yapsalar da, benim tercihim, yalınayak çığnemekten yana olurdu.

Elde edilen tam kıvamına getirilmiş harç, kerpicin kesileceği yere kovalarla taşınır, bir "ana" dediğimiz bir büyük kerpiç ve "kuzu"

dediğimiz iki küçük kerpiç alacak şekilde hazırlanmış, tahta kalıba dökülürdü. Daha sonra kalıp çıkarılır, bir sonraki döküm işlemi için hazır tutulurdu. Bu iş böylece devam eder, kesilen kerpiçler döküldüğü yerde kurumaya bırakılır, bu işlem bir hafta - on gün sürerdi.

Çocukluğum bu kerpiç evlerden birinde geçti. Kışın bir kuzine sobayla ısıtırdı odamız. Alçak tavanlıydı, çok da sıcak olurdu. Dışarıda kar altında oynadıktan sonra, sınıslıkam olmuş el örgüsü yün çoraplarını kurutmak için ayaklarını sobanın sac gövdesine yaklaştırdım. Yazın annem sinekleri kovduktan sonra, perdeleri kapar, içeriye bir serinlik çökerdi. O serinlikte yaptığım öğle uykularının aynı bir tadı vardı.

Aslında belli bir yaşa geldiğimiz zaman, geçmişe özlemle bakıyoruz. O günlerin anılarını anlatmak zevk veriyor insana. O anları yaşarken de aynı zevki alabildik mi acaba? Yaşadığımız günler de bugünün çocuklarının geçmişi olacak, belki onlar da, şimdi fark etmedikleri güzellikleri belli bir yaşa geldikleri zaman yakalayacaklar. Sahi, geçmiş nerede başlıyor, şimdi nerede, gelecek neresinde bu zamanın? "Bu yazıyı nasıl bağlanım?" diye düşünürken, bu sorular, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şu dizelerini hatırlamama vesile oldu:

Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare geniş bir anın,
Parçalanmaz akışında. (Ocak 2019)

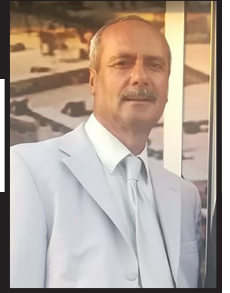
LACİVERT SENFONİ VE ANNEM

örtündüm gölge korktu
Mektubuma sesler koydum
kalp vadim aşk orduları,
gece siyah, ten kavgalı
tınlar artık savaşmıyor
ses öptü, yıldız sarhoştur

sarı boşluk, koş cevher
parmakta suçu avı
çizgi dev koşan öksüz alkış
suç, nazik mehtap uyan senfoni ey
lacivert dokun, taş çığ buse,
dürül, lacivert şehrin halaylarına

ana, balı uğurla yüküm sarı hüzün
hani koştukça rüzgâr hep kayıp
gölge çamur içinde beyaz adam
harfler, dökülen bahardı cebimde
rüzgâr şehir mektubu okudu hey
kelebek an içti, renk döktü.

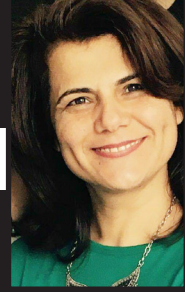
UĞUR KÖFE

ışığın vatana sordu seni
süzül sokağın intikamı yalnız,
ört üşüdü ayna yüzüm
gözüm ses bombaları çürük,
aç alnımın yolunu gideyim.
kal, vur acıtan harflere bir bir

sel öfkeyi yudu, güldü rüzgâr
harfler mezarı toprak kalem ey
rüzgârın yok köşeleri anne
deniz, göz gurbeti hudutsuz
son teşekkür küllere düştü
bekle, ses sesimde dürülü kansın

DÜNYAYI KURTARACAK ÇUMRA GENÇLİĞİNE...

**ELİFE YILMAZ
MİSRAL**

30-31 Ağustos, 1-2 Eylül tarihleri arasında Çumra Belediyesi tarafından geçen yıl ilk yapılan Tarım ve Hayvancılık Fuarının 2. yenilenmiş Sırçalı mesire yerinde çevre illerden katılımcıların da bulunduğu fuar amacına uygun olarak ve Çumralıların yoğun ilgisiyle gerçekleştirildi.

Aynı zamanda bu tarihlerde Çumra Belediyesi öncülüğünde Çumra Kültür Sanat Topluluğu, Cumhuriyet Lisesi Mezunları Grubu ve Çumra İmam Hatip Lisesi Mezunları Grubunun desteğiyle; 3. Çumra Sempozyumu da Başkan Recep Candan'ın yoğun çabası ve başkanlığında gerçekleştirildi.

Çumralı ve farklı görüşten 30'a yakın akademisyen ve araştırmacının katıldığı sempozyumda "Daha Müreffeh Bir Çumra" için ne yapılabilir konuşuldu ve önümüzdeki yıllarda Çumra'yı bekleyen "su sorunu" sempozyuma damgasını vurdu. 4 gün boyunca Çumralı Yazar ve Şairlere ait kitaplar da sergilenerek, satışa sunuldu.

Birlik beraberliğin perçinlendiği; benim de 'Çumra Yöresi geleneksel kıyafetlerini' anlattığım ve sunumumu yaptığım sempozyumun görünmez kahramanlarından bahsedeceğim size. Dört gün süren oturumlar boyunca bire bir çalışma imkânı bulduğum görevli Çumralı gençlerimiz!

Sempozyumun ilk gününden itibaren özellikle ilk günün yoğunluğu içinde bir

arada çalıştığımız gençlerin çalışkanlığı, sorumluluk duyguları, atılganlıkları, kendilerine olan güvenleri, çözüm odaklı tavırları günümüz gençliği ve Çumra gençliği adına ümitlerimi yeşertti.

Belli yaşa gelmiş biz yetişkinlerde görülen; sorumluluktan kaçma, bilirsem öne atılırsam iş bana kalır tavrını 16- 26 yaş aralığındaki gençlerimizde görmemek, o telaş ve yoğunluk içerisinde gurur kaynağım oldu.

Siz okurlarımızın önünde önce kendim, sonra da Topluluk Başkanı Sadık Gökce, Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu ve Çumra adına; Rabia Büşra Kaya, Rümeyşa Sena Çetintaş, Kamile Yörük, Rabia Uğuz, Canan Arıcağün, Hayrunisa Açar, Şevval Torun, Asiye Eroğlu, Esra Bilir, Merve Sayaner, Yasin Erdoğan, Mustafa Esat Yalnızcalı, Asım Çiçek, Kazım Kaan Küçüksönmez, Abdullah Candan, Rabia Özdemir, Güldane Özdemir, Merve Cura, Tarık Gökce, Alkim Gökçe, Ümmü Ruman, Murat Erkal'a teşekkür etmek istiyorum. Hepsine başarılar diliyorum, inşallah bahtınız da gönlünüz gibi açık olur diyorum...

Belki o gün onlar dünyayı kurtardılar, onlara verilen işleri yaptılar. Ancak yarın Çumra'yı kurtaracak, bir yerlere taşıyacak gençlik gelecek işte onları...

